

պետին, իւր պակասութիւններով հանդերձ, այդ ամենը նա ուսել է, իւր հետ դուրս է բերել ուսումնարանից: Նրա աչքի առաջ են եղել կենդանի օրինակներ, արժանաւորութիւնից դուրս առանձնաշնորհութիւնք վայելող չարչի վարժապետներ, որոնք ազգային ուսումնարաններումը, իւրեանց բոլոր կեանքի համար, կարծես կապալով են առել ուսուցչական պաշտօնի տեղերը: Նա ականատես է եղել պաշտօններ ձեռք բերելու, նրանք մշտապէս վայելելու համար եղած ինտրիգներին: Մեր ուսումնարանները դեռ անկեւանոցների և աղքատանոցների նմանութիւն ունին, ուր տեղ ծառայում են ոչ նրանք, որոնք արժանաւորութիւն ունին, այլ մարդահաճոյսեր, որոնք պաշտպանութիւն ունին: Նրանք թէև լուսաւորութիւն տարածելու համար կազմակերպութիւն մարմին են, բայց հոգի չ'ունին: Գորա համար և զարմանալի չէ, շատ բնական է, որ նորանից դուրս են գալիս բոլորովին մարմնացած չարչի վարժապետներ:

Միայն այն ժամանակի հեղեղը օտար օրինակների ազդեցութիւնն է, որ հոսում է վարձկան վարժապետի քթի տակից և մտնում է աշակերտների մէջ և նրանց հոգի և կեանք է տալիս: Կը գայ ժամանակ, որ վարժապետները անձնանուիրութեան դասեր պէտք է առնեն աշակերտներից: